

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA KASZUBSKI p. POLSCE

(Skarga nr 35577/97)

WYROK

STRASBURG

24 lutego 2004 r.

Wyrok ten stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi przez artykuł 44 § 2 Konwencji. Wyrok ten podlega korekcie wydawniczej przed jego opublikowaniem w ostatecznej wersji

W sprawie Kaszubski p. Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja) zasiadając jako Izba składająca się z następujących sędziów:

Pan Nicolas BRATZA, *Przewodniczący*,

Pan M. PELLONPÄÄ,

Pani V. STRÁŽNICKÁ,

Pan J. CASADEVALL,

Pan R. MARUSTE,

Pan L. GARLICKI,

Pani E. FURA-SANDSTRÖM, *sędziowie*,

Pan M. O'BOYLE, *Kancierz Sekcji*,

Obradując na posiedzeniu zamkniętym w dniu 3 lutego 2004 r.,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 35577/97) wniesionej w dniu 10 listopada 1995 r. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Europejskiej Komisji Praw Człowieka („Komisja”) na podstawie dawnego artykułu 25 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatela Rzeczypospolitej Polskiej, Pana Jerzego Kaszubskiego („skarżący”).

2. Skarżący, któremu przyznano pomoc prawną, reprezentowany był przez Pana A. Redelbacha, adwokata praktykującego w Poznaniu. Polski Rząd („Rząd”) reprezentowany był przez swojego Pełnomocnika, Pana K. Drzewickiego, a następnie przez Panią S. Jaczewską z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący zarzucał w szczególności, że jego prawo do “rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie” gwarantowane w artykule 6 § 1 Konwencji nie było przestrzegane.

4. Skarga została przekazana Trybunałowi w dniu 1 listopada 1998 r., kiedy to wszedł w życie Protokół nr 11 do Konwencji (artykuł 5 § 2 Protokołu nr 11).

5. Skarga została przydzielona Trzeciej Sekcji Trybunału (artykuł 52 § 1 Regulaminu Trybunału). Wewnątrz tej Sekcji ustanowiono Izbę (artykuł 27 § 1 Konwencji), która miała zająć się sprawą zgodnie z artykułem 26 § 1 Regulaminu Trybunału.

6. Dnia 1 listopada 2001 r. Trybunał zmienił skład Sekcji (artykuł 25 § 1 Regulaminu). Niniejsza sprawa została przydzielona do nowo utworzonej Sekcji Czwartej.

7. Decyzją z dnia 26 listopada 2002 r., Trybunał uznał skargę za częściowo dopuszczalną.

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

8. Skarżący urodził się w 1948 r. i mieszka w Pobiedziskach, w Polsce.

9. Dnia 11 października 1978 r., skarżący zawarł umowę ze Gminną Spółdzielnią w Pobiedziskach „Samopomoc Chłopska” umowę, zgodnie z którą spółdzielnia miała zainstalować w domu skarżącego centralne ogrzewanie, system wodno-kanalizacyjny oraz instalację elektryczną. Zgodnie z umową prace miały być zakończone do dnia 30 maja 1979 r., ale spółdzielnia nie dotrzymała terminu.

Skarżący dwukrotnie pozywał do sądu spółdzielnię domagając się odszkodowania za usterki w pracach przeprowadzonych na podstawie umowy. Postępowania te zakończyły się odpowiednio, w dniach 1 czerwca i 5 grudnia 1994 r.

10. Dnia 4 grudnia 1995 r. skarżący po raz trzeci pozwał spółdzielnię do Sądu Rejonowego w Gnieźnie domagając się 10.000 zł odszkodowania. Skarżący zwrócił się do sądu o zwolnienie go z opłat sądowych oraz przyznanie mu adwokata z urzędu. Dnia 24 listopada 1995 r. zwrócił się do sądu o zabezpieczenia powództwa.

11. Dnia 13 grudnia 1995 r. Sąd Rejonowy w Gnieźnie oddalił wniosek skarżącego o zwolnienie go z opłat sądowych. Dnia 29 stycznia 1996 r. w wyniku odwołania skarżącego, Sąd Rejonowy w Gnieźnie zwolnił go z opłat sądowych i przyznał mu adwokata z urzędu.

12. Dnia 1 kwietnia 1996 r. Sąd Rejonowy w Gnieźnie oddalił wniosek skarżącego o zabezpieczenie powództwa, ponieważ nie przedłożył on dokumentów, o które zwrócił się sąd (numerów działek oraz ksiąg wieczystych).

13. Na rozprawie w dniu 18 lipca 1996 r. sąd zobowiązał skarżącego pod groźbą zawieszenia postępowania do sprecyzowania w terminie 20 dni wysokości odszkodowania, którego się domagał. Ponieważ adwokat skarżącego nie wywiązał się z tego zobowiązania, dnia 12 sierpnia 1996 r. sąd zawiesił postępowanie. Skarżący odwołał się. Dnia 15 listopada 1996 r. Sąd Wojewódzki w Poznaniu uchylił decyzję z 12 sierpnia 1996 r. i podjął zawieszone postępowanie.

14. Skarżący przedstawił następnie żądane przez sąd informacje. Dnia 28 kwietnia 1997 r. Sąd Rejonowy w Gnieźnie wydał postanowienie o zabezpieczeniu powództwa skarżącego. Dnia 22 września 1997 r. w wyniku

kolejnego odwołania skarżącego, Sąd Wojewódzki w Poznaniu uchylił tę decyzję i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Dnia 18 grudnia 1997 r. Sąd Rejonowy w Gnieźnie oddalił wniosek skarżącego o zabezpieczenie powództwa.

15. Dni 19 grudnia 1997 r. skarżący podniósł wysokość odszkodowania (do 100.000 zł), którego się domagał. W konsekwencji, Sąd Rejonowy w Gnieźnie przestał być właściwy dla rozpoznania sprawy i została ona przekazana do Sądu Wojewódzkiego w Poznaniu.

16. Dnia 29 stycznia 1998 r. Minister Sprawiedliwości poinformował skarżącego, że postępowanie będzie objęte nadzorem Prezesa Sądu Wojewódzkiego w Poznaniu.

17. Dnia 2 września 1998 r. skarżący złożył ponowny wniosek o zabezpieczenie powództwa. Dnia 3 września 1998 r. Sąd Wojewódzki w Poznaniu oddalił ten wniosek i zawiesił postępowanie. Skarżący odwołał się dnia 14 września 1998 r. Dnia 13 listopada 1998 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił jego odwołanie. Dnia 29 grudnia 1998 r. skarżący ponownie zwrócił się do sądu o zabezpieczenie powództwa. Dnia 22 stycznia 1999 r. sąd wojewódzki oddalił jego odwołanie uznając, że skarżący nie udowodnił dostatecznie swojego roszczenia.

18. Dnia 5 marca 1999 r. sąd rozpatrujący sprawę podjął zawieszone postępowanie. Następnie, dnia 2 kwietnia 1999 r. skarżący został zwolniony z opłat sądowych. Dnia 10 maja 1999 r. przyznano mu bezpłatną pomoc prawną.

19. Skarżący poinformował Trybunał listem z dnia 28 maja 2003 r., że postępowanie toczy się nadal przed Sądem Wojewódzkim w Poznaniu.

20. Dnia 10 września 2003 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał wyrok.

21. Dnia 3 grudnia 2003 r. skarżący złożył apelację od tego wyroku. Postępowanie toczy się nadal przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIA ARTYKUŁU 6 § KONWENCJI

22. Skarżący zarzucał, że długość postępowania w jego sprawie przekroczyła „rozsądny termin” w rozumieniu artykułu 6 § Konwencji, który w omawianym zakresie brzmi następująco:

„Przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym ..., każdy ma prawo do ... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez ... sąd...”

23. Rząd sprzeciwił się temu twierdzeniu.

A. Okres podlegający rozpatrzeniu

24. Trybunał zauważa, że okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się dnia 4 listopada 1995 r., kiedy skarżący złożył pozew do Sądu Rejonowego w Gnieźnie. W świetle materiału dostępnego Trybunałowi w momencie przyjmowania niniejszego wyroku, postępowanie jeszcze się nie zakończyło. Trwa ono więc obecnie ponad osiem lat i trzy miesiące.

B. Rozsądna długość trwania postępowania

1. Twierdzenia skarżącego

25. Skarżący twierdził, że postępowanie w jego sprawie trwało zbyt długo.

26. Utrzymywał, że ogólna długość postępowania nie mogła być usprawiedliwiona zawilnością sprawy.

27. Ostatecznie, podkreślał, że biorąc pod uwagę jego niepełnosprawność, nadmierna długość trwania postępowania była dla niego ogromnym obciążeniem.

2. Twierdzenia Rządu

28. Rząd twierdził, że sprawa była do pewnego stopnia skomplikowana.

29. Ponadto utrzymywał, że skarżący przyczynił się do nadmiernej długości trwania postępowania, ponieważ nie zastosował się do postanowień sądu z 18 lipca i 15 listopada 1996 r.

30. W konkluzji swoich obserwacji, Rząd zwrócił się do Trybunału o stwierdzenie braku naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji.

3. Ocena Trybunału

31. Trybunał przypomina, że rozsądna długość trwania postępowania musi być oceniona w świetle szczególnych okoliczności sprawy i z uwzględnieniem kryteriów ustalonych w orzecznictwie Trybunału, w szczególności stopnia zawilności sprawy, postępowania skarżącego i właściwych władz oraz wagi postępowania dla skarżącego (patrz, m.in. wyrok *Frydlender p. Francji* [WI], nr 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII i wyrok *Humen p. Polsce* [WI] nr 26614/95, § 60, z dnia 15 października 1999 r.).

32. Trybunał uważa, że nawet, jeżeli sprawa była do pewnego stopnia skomplikowana, fakt ten nie może usprawiedliwiać długości trwania postępowania.

33. Oceniając postępowanie skarżącego, Trybunał zauważa, że nie wydaje się, aby przyczynił się on znacząco do przedłużenia postępowania.

34. W odniesieniu do postępowania władz krajowych, Trybunał stwierdza, że argumenty przedstawione przez Rząd nie wyjaśniają opóźnień w postępowaniu.

35. W konsekwencji, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy oraz ogólną długość trwania postępowania, Trybunał stwierdza, że w niniejszej sprawie nie został spełniony wymóg „rozsądnego terminu” przewidziany w artykuł 6 § 1 Konwencji.

36. Doszło więc do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji.

II. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

37. Zgodnie z artykułem 41 Konwencji:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

38. Skarżący domagał się przyznania mu kwoty 20.000 zł (ok. 4,300 euro) z tytułu szkód niematerialnych spowodowanych przez przedłużające się postępowanie.

39. Rząd twierdził, że roszczenie skarżącego było wygórowane i zwrócił się do Trybunału o orzeczenie, że samo uznanie naruszenia w tej sprawie stanowiłoby wystarczające zadośćuczynienie.

40. Trybunał uważa, że skarżący doznał szkody natury niematerialnej, w postaci cierpienia i frustracji spowodowanych przedłużającym się postępowaniem. Szkody te nie mogą być zrekompensowane przez samo orzeczenie stwierdzenia naruszenia. Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy oraz orzekając na zasadzie słuszności, Trybunał przyznaje skarżącemu kwotę 4.300 euro.

B. Koszty i wydatki

41. Skarżący, któremu Rada Europy przyznała pomoc prawną w celu popierania jego skargi przed Trybunałem, nie domagał się zwrotu dodatkowych kosztów i wydatków poniesionych w wyniku prowadzonego przez Trybunał postępowania.

C. Odsetki z tytułu niewypłacenia zadośćuczynienia

42. Trybunał uważa, że odsetki z tytułu nie wypłacenia zadośćuczynienia powinny być ustalone zgodnie z marginalną stopą procentową Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYN TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje*, że doszło do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji;
2. *Uznaje*, że
 - (a) pozwane Państwo ma wypłacić skarżącemu, z tytułu szkód niematerialnych, w ciągu trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się prawomocny zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji, 4.300 euro (cztery tysiące trzysta euro), które będą przeliczone na walutę polską według kursu z dnia realizacji wyroku;
 - (b) zwykłe odsetki według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe będą płatne od tej sumy od wygaśnięcia powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie dnia 24 lutego 2004 r., zgodnie z artykułem 77 § 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Michael O'BOYLE
Kancierz Sekcji

Nicolas BRATZA
Przewodniczący